

Aktuelt nå

I disse dager har den norske offentlighet vedtatt en ny pensjonsreform som skal sikre landets innbyggere en trygg alderdom. Lignende pensjonsreformer diskuteres i flere europeiske land.

Det er flere årsaker til at tidligere pensjonsavtaler gjennomgår forandringer nettopp nå. En viktig årsak er opplagt den demografiske utviklingen. Levealderen øker mens det blir færre barnefødsler. Selv om Norge har en av de høyeste fødselsrater i Europa, er barnepopulasjonen synkende også her. Mens barn utgjorde hele 35 % av den norske befolkningen under 14 år i 1900, utgjør barn i dag bare 20 %. I løpet av de nærmeste tiårene fram til 2050 vil prosentandelen reduseres til bare 16 %.

Parallelt med at barns andel av befolkningen er dramatisk synkende i flere land, er vi samtidig vitne til en rekke politiske utspill. I denne situasjonen er det ikke overraskende at enkelte politikere ønsker å gi barn større politisk innflytelse. Ett av forslagene har gått ut på at foreldre med barn og unge under 18 år bør få flere stemmer ved valgene slik at barns interesser i samfunnet blir bedre ivaretatt.

Slike forslag har som premiss at barn og voksne som regel har sammenfallende interesser. Forskning med barn derimot problematiserer at "barns interesser" og "til barns beste" kan ha et svært varierende og mangetydig innhold. Dette blir spesielt tydelig når barn blir inkludert som informanter.

Forskningsprosjektet "Children as New Citizens and the 'Best Interest of the child' – A Challenge for Modern Democracies" som starter opp ved Norsk senter for barneforskning dette året, har bl.a. dette mangetydige utgangspunktet. Det bygger på FN-konvensjonen om barns rettigheter, og har som premiss at barn er egne individer med sosial handlingskompetanse. Over de siste tiårene har vi sett en oppblomstring av studier som posisjonerer barn som sosiale aktører med rett til å delta der avgjørelser tas, ikke minst ha retten til å bestemme i saker som angår egen velferd. Og hva som er velferd for barn, trenger ikke nødvendigvis være det voksne oppfatter som velferd. En rekke faktorer spiller her inn, utfra hvilke barn vi taler om og i hvilken kontekst barn lever. Forskingen må ta hensyn til alt dette.

Barns rettigheter, nemlig fornærmedes (barnets) rettigheter i straffesaker hvor barn har erfart seksuelle overgrep, er også det aktuelle temaet i artikkelen til Kari Trøften Gamst i dette nummeret av *Barn*. Hun har sammen

med Åse Langballe skrevet doktoravhandlingen *Barn som vitne*. Avhandlingen er en empirisk og teoretisk studie av kommunikasjon mellom avhører og barn i dommerhør. Målet med avhandlingen har vært å utvikle en ny metodikk for dommeravhør med fokus på barnet. Slik synliggjøres barnets kompetanse, dvs. evnen til å gjøre seg forstått og forklare seg, både som informant og som vitne. I artikkelen med tittelen *Når kan et barn bli trodd* gjør hun rede for metoder som kan føre til at barns vitneforklaringer i framtiden kan tillegges større vekt.

I artikkelen *De dyre børn* tar Ritt Nygaard for seg hvordan de hun kaller økonomisk utsatte familier håndterer utfordringer knyttet til barnas forbruk. På bakgrunn av en nordisk undersøkelse, diskuterer hun et funn når det gjelder fordelingsstrategier: nemlig at det foregår en favorisering av barna i disse familiene. Relativt sett har de et meget stort forbruk mens foreldrene som en konsekvens av dette har et minimalt forbruk. Deler av barns forbruk som tidligere ikke ble betraktet som basale behov får i dag karakter av å være sosialt nødvendig, hevder Nygaard. I bestrebelsene for å unngå at barn havner i en outsiderposisjon, velger foreldrene å likestille de basale behov som tradisjonelt har vært ansett som de mest livsnødvendige (for eksempel mat), med sosiale behov, som også har fått karakter av å være basale behov.

Willy Aagre setter i artikkelen *Ungdomsrommet og hverdagslivets praksiser* søkelys på ungdomsrommene som forskningsfelt og i særdeleshet jenters bruk av rom og samspillet mellom det private og offentlige rom i ungdomslivet. Artikkelen, som bygger på en større nordisk undersøkelse som pågikk fra 1997 til 2000, er en kvalitativ og teoretisk analyse av noen jenters måter å bruke rommene sine på.

Anne Bergs artikkel tematiserer såkalte naturbarnehager, en barnehageform som ser ut til å være i vekst, i det minste i Norge. Mer spesifikt er artikkelen en sammenligning av barns motorikk i friluftsbarnehager med det hun betegner som ordinære barnehager. En kvantitativ undersøkelse ble gjennomført for å måle barns motoriske ferdigheter og eventuelt påvise forskjeller. Anne Berg konkluderer med at barn fra naturbarnehager har et fortrinn når det gjelder grovmotoriske ferdigheter. Dette kan imidlertid skyldes ulik rekruttering eller at barn som går i friluftsbarnehage allerede før undersøkelsen har bedre motoriske ferdigheter enn barn i ordinære barnehager.

Redaksjonen for *Barn* ønsker med dette god lesning!

Tora Korsvold og Vebjørn Tingstad